

Št. Janž pri Velenju. Dne 13. novembra ob 3. uri popoldne se bo igrala v novi dvorani igra »Pri kapelici«. Pričakujemo obilne udeležbe!

Vojnik. V nedeljo dne 13. novembra igra naše društvo igro »Martin Krpan«.

Nekaj o mesecu.

Obraz meseca poznamo deloma zelo natančno, a samo deloma, kajti 41 odstotkov njegove površine nam ostaja nevidnih. Mesec se vrti namreč tako, da nam kaže vedno isto stran svoje površine in le zaradi nekkih nihlajev vidimo tudi delček nasprotni strani, ki nam bo pa v ostalem popolnoma nevidna in neznana, dokler se človeški tehniki morda ne posreči izumiti vozila za polete v vesoljnost. Za sedaj se moramo zadovoljiti z vsekakor izdatnimi podatki, ki so jih o mesecu dognali zvezdoslovci.

Nekoliko številčk: Mesec je oddaljen od zemlje 345.000 do 400.000 km; njegov premer znaša 3500 km, torej okroglo tri enajstine zemeljskega premera. Njegova masa znaša končno okroglo 1 osemdesetinko zemeljske mase. Ozračja naš nebesni spremljevalec nima, ker je njegova privlačnost tako majhna, da bi ga ne mogel pridržati. Tudi vode nima in s tem temeljnih pogojev za kakšno organsko življenje. Le samo v globinah največjih žrel bi lahko živeli morda kakšni nizki organizmi (alge itd.). Površina meseca je torej strahotna puščava peska, lave itd., vanjo so zajedeni stotine kilometrov široki lijaki, ki jih obdaja do 7500 m visoko gorovje. Mesec ima okrog 600 gora s preko 2000 m. Že s prostim očesom spoznamo gorovja, namreč svetle lise na mesecu, temne lise pomenijo nižave. Gorovja na mesecu so večinoma čudne, okrogle tvorbe s premerom do 300 km. Nešteto je takšnih »žrel«, ki merijo 1 do 40 km v premeru. Prvotno so mislili, da so vulkanskega izvora, a zdaj prevladuje mnenje, da so nastali

pod udarom padajočih meteorov. Celo na zemlji, ki jo vendar zelo dobro ščiti ozračni plašč, imamo takšno, 1 km široko žrelo, ki so ga ustvarili meteori. To je Canon Diablo v Arizoni (Severna Amerike).

O razmerju med mesecem in človekom ne veniti moderna znanost veliko povedati. V nekem oziru igra mesec v praksi veliko vlogo, namreč v oziru pti me in oseke, ki nastajata pod privlačnostjo meseca. Nastoj obeh pojavov se da natančno izračunati in je za plovbo seveda izredne važnosti. Kako vpliva mesec na vreme, o tem smo še malo poučeni in je veliko vprašanje, ali povzročajo lunine mene spremembe vremena. Znano je, da vpliva mesečina baje na »mesečnike«, bolnike, ki imajo navado, da v spanju vstajajo in opravljajo stvari, o katerih ničesar ne vedo, ko se prebudijo. Tudi druge bolezni so baje pod vplivom meseca. — Zelo važen je mesec kot činitelj našega časovnega štetja. Še danes delimo svoje leto v »mesece«, tedne itd. v glavnem na osnovi luninih men.



Št. Peter pri Mariboru. Deževno vreme nas silno moti pri spravljajanju zadnjih jesenskih pridelkov. Otožno jesensko vreme je bilo tudi na dan Vseh svetnikov. V obilnem številu so se župljani udeležili popoldanske cerkvene svečanosti in procesije na počivališče naših rajnih k Materi božji na Gori. Mrtvaška opravila je opravil naš dušni pastir župnik č. g. Tkavc ob asistenci g. p. Žige. Cerkevni pevski zbor je zapel ob pokopališki kapelici žalostinko, moški pevski zbor pa še posebej z občutkom ganljivo »Oj Dobrodo, slovenskih fantov groba«. Nekaj pa se je opazilo, mnogo grobov je bilo zapuščenih. Mladi rod kaj rad pozabi na svoje roditelje in dobrotnike. So pa tudi zgledi ljubezni in hvaležnosti, ki se segajo preko groba.

Št. Peter pri Mariboru. Smrt zadnje čase pridno kosi. Zbira si mlade in stare. V Hrenčci je umrla posestnica Vračko Terezija, stara komaj 42 let. V Celestrini pa je umrl bivši viničar Mulec Anton v visoki starosti 81 let. Rajni je živel v veliki bedi in pomanjkanju in kot tak je tudi umrl, zapuščen. — S trgatvijo smo končali. Količina in kakovost je večja, odnosno boljše od lanske. Šentpeterski vinogradniki so se dogovorili, da vinskega mošta pod 3 Din za liter ne bodo prodajali. Tako je tudi prav. Naj bi se tega sklepa oprijeli tudi vinogradniki iz drugih krajev.

Zimica. Na misijonsko nedeljo popoldne je bil na župnijskem pokopališču pri Sv. Barbri v Slov. goricah pokopan 81letni posestnik Neuvirt Karol. Rajni je bil globokoveren mož, skrben gospodar, marljiv kot čebelica ter uslužen sosed, vsled česar je užival pri soobčanih ugled in spoštovanje. Pogrebni spreved od hiše žalosti do cerkve, oziroma do pokopališča je vodil vlč. g. župnik J. Potočnik. Na sedmini za rajnim se je nabralo za katoliške misijone lepo svoto 140 Din. Vsem blagim darovalcem »Bog plačaj!«, rajnemu pa mir in pokoj!

Marenberg. Novic je tu pri nas vedno dosti, samo to je, da jih tukajšnji »Gospodarjeva« dopisnik zelo malo zve. Zato pa zbira te vesti toliko časa, da se mu zdi vredno, da se pred nje natisne Marenberg, čeravno morajo bralci, ki jih marenberške vesti zanimajo, nanje precej dolgo čakati. — Zadnje čase je smrt izbirala med ljudmi z nad 40 leti, ki so razen enega vsi iz trga. Na starostni oslabelosti je umrla 80letna prevžitkarica Marija Rojak, ki je leta 1923 obhajala zlato poroko. Ponesrečil se je 41letni Pavel Brezovnik, dimnikarski pomočnik pri g. Sehaerju. Bil je nekaj časa v slovenjgraški bolnici. Vrnivši se domov, se je nanovo prehladil in umrl. Po več kakor polletni bolehanju, odrevenelosti desne strani telesa, posledici možganske kapi, je izdihnil dušo 70letni delavec Anton Špaš. Starost 46 let je dočakala so. ga tukajšnjega trgovca in postelnica M. Marija Langeršek. Radi reka je bila — mesecev navezana na bolniško postelj. K poslednjemu počitku so jo pospremili razen domače duhovščine še gg. župnika iz Remšnika in Brezna, Vid Pavlič in

ime »Duguay-Trouin«. Udeležila se je pomorske bitke pri Trafalgaru 21. okt. 1805, kjer se ji je posrečilo, da je ušla zmagovitemu brodogovju angleškega admirala Nelsona. Kmalu po srečno uspelem pobegu pa je bila zajeta od angleških ladij. Omenjena ladja je najstarejša bojna ladja na celem svetu. Na Angleškem zbirajo prostovoljne prispevke, s katerimi hočejo »Implacable« preurediti v šolsko ladjo.

Japonski pojmi o časti.

Iz Tokija, japonske prestolnice, javljajo naslednje: Trobentač japonskega polka Tsu-rumatsu Tsuruoka bi

je jasno, kaki lopovi da so bili njuni stražniki. Prigoljufati so hoteli denar. Da se niso zadovoljili z 2000 rupijami, je bil dokaz dejstvo, ker še niso ostavili Bombaya. Zadeva z dragulji je tudi bila sumljiva. Mislil in tuhtal je, kako bi jim prekrizal peklensko zlobne nakane. Iztrgal je iz zvezka drugi listič, na katerem je opisal Sittin doživljaj. —

Prisvetilo je drugo jutro.

Vrč za vodo je bil prazen. Mnogo vode sta porabila včeraj za izpiranje ran in sta čutila žejo. Rama je trkal brezuspešno na vrata. Pograbil je vrč, ga pognal z vso močjo v vrata, da se je raztreščil z glasnim ropotom. Nikdo se ni oglasil. Vrgel je po tleh še skledo za riž. Učinek je bil istotako brezuspešen kakor pri vrču. Na tleh je ležal le kup črepij.

Očividno ni bil nikdo doma, bila sta nezastražena.

Prilika se je nudila za pobeg.

Hrepeneče je pogledal proti oknu. Ko bi že bil enkrat gori, da bi lahko poskusil odpornost

železnega omrežja. Skušal se je pognati s skokom do okna, a bilo je le previsoko.

Ko bi imel pri sebi nož, da bi izdolbel v steno stopnice. A stoj! Mogoče bo šlo s črepijnami.

Pobere črepijo in postrže omet s stene. — Kmalu se prikaže rujava opeka. Z držajem od vrča kraspa po opeki, ki se uda in že je napravljena luknja, v katero lahko porine stopalo svoje noge.

Sita mu pomaga in oba sta z mrzlično pridnostjo na delu.

Če ju le ne bo kedo zasačil!

Kmalu mora Rama sam delati. Prosto ima le še eno roko. Z nogami že stoji v izkopanih luknjah in kraspa višje. Počasi se dviga in že sedi na oknu, pa železne palice kljubujejo njegovi moči. Tudi te mora razkopati. Kmalu vidi, da ta posel ni pretežaven. Ko je že razrahljal omrežje, ga pokliče Sita:

»Rama, skoči z okna, čujem glasove!«

Liki blisk je mladelec na tleh in prisluškuje. Da, to so glasovi. Spozna Šefkijo, služabnika.